arXiv:1410.2966v1 [math.CA] 11 Oct 2014

Точні оцінки колмогоровських поперечників класів аналітичних функцій

А. С. Сердюк, В. В. Боденчук
Інститут математики НАН України, Київ

Анотація

We prove that kernels of analytic functions of kind $H_{h,\beta}(t)=\sum\limits_{k=1}^{\infty}\frac{1}{\operatorname{ch}kh}\cos\left(kt-\frac{\beta\pi}{2}\right)$, $h>0$, $\beta\in\mathbb{R}$, satisfies Kushpel's condition $C_{y,2n}$ beginning with some number n_h which is explicitly expressed by parameter h of smoothness of the kernel. As a consequence, for all $n\geqslant n_h$ we obtain lower bounds for Kolmogorov widths d_{2n} of functional classes that are representable as convolutions of kernel $H_{h,\beta}$ with functions $\varphi\perp 1$, which belong to the unit ball in the space L_∞, in the space C. The obtained estimates coincide with the best uniform approximations by trigonometric polynomials for these classes. As a result, we obtain exact values for widths of mentioned classes of convolutions. Also for all $n\geqslant n_h$ we obtain exact values for Kolmogorov widths d_{2n-1} of classes of convolutions of functions $\varphi\perp 1$, which belong to the unit ball in the space L_1, with kernel $H_{h,\beta}$ in the space L_1.

У роботі встановлено, що ядра аналітичних функцій вигляду $H_{h,\beta}(t)=\sum\limits_{k=1}^{\infty}\frac{1}{\operatorname{ch}kh}\cos\left(kt-\frac{\beta\pi}{2}\right)$, $h>0$, $\beta\in\mathbb{R}$, задовольняють введену Кушпелем умову $C_{y,2n}$, починаючи з деякого номера n_h, який в явному вигляді виражається через параметр h гладкості ядра. В результаті отримано оцінки знизу колмогоровських поперечників d_{2n} для всіх $n\geqslant n_h$ функціональних класів, що зображуються згортками ядра $H_{h,\beta}$ із функціями $\varphi\perp 1$, що належать одиничній кулі простору L_∞, в просторі C. Отримані оцінки співпали з найкращими рівномірними наближеннями зазначених класів тригонометричними поліномами. Як наслідок, знайдено точні значення поперечників вказаних класів згорток. Знайдено також точні значення поперечників d_{2n-1} в просторі L_1 для усіх $n\geqslant n_h$ класів згорток функцій $\varphi\perp 1$, що належать одиничній кулі простору L_1, з ядром $H_{h,\beta}$.

1. Постановка задачі. Через $L=L_1$ позначимо простір 2π-періодичних сумовних функцій f з нормою $\|f\|_1=\int\limits_{-\pi}^{\pi}|f(t)|dt$, через L_∞ — простір 2π-періодичних вимірних і суттєво обмежених функцій з нормою $\|f\|_\infty=\operatorname{ess\,sup}\limits_{t\in\mathbb{R}}|f(t)|$, а через C — простір 2π-періодичних неперервних функцій f, у якому норма задається рівністю $\|f\|_C=\max\limits_{t\in\mathbb{R}}|f(t)|$.

Нехай $\Psi_\beta(t)$ — фіксоване сумовне ядро вигляду

$$\Psi_\beta(t)=\sum_{k=1}^{\infty}\psi(k)\cos\left(kt-\frac{\beta\pi}{2}\right),\ \psi(k)>0,\ \sum_{k=1}^{\infty}\psi(k)<\infty,\ \beta\in\mathbb{R}. \tag{1}$$

Через $C^{\psi}_{\beta,p}$, $p=1,\infty$, позначимо клас 2π-періодичних функцій f, що зображуються у вигляді згортки з ядром Ψ_β

$$f(x)=A+(\Psi_\beta * \varphi)(x)=A+\frac{1}{\pi}\int\limits_{-\pi}^{\pi}\Psi_\beta(x-t)\varphi(t)dt,\ A\in\mathbb{R}, \tag{2}$$

де $\|\varphi\|_p\leqslant 1$, $\varphi\perp 1$. Функцію φ в рівності (2) називають (ψ,β)-похідною функції f і позначають через f^{ψ}_{β}. Поняття (ψ,β)-похідної введене О.І. Степанцем (див., наприклад, [1, § 7–8]).

У роботі розглядаються ядра $\Psi_\beta(t)$ вигляду (1) при $\psi(k)=\frac{1}{\operatorname{ch} kh}$, $h>0$, тобто функції

$$H_{h,\beta}(t)=\sum_{k=1}^{\infty}\frac{1}{\operatorname{ch} kh}\cos\left(kt-\frac{\beta\pi}{2}\right),\ h>0,\ \beta\in\mathbb{R}. \tag{3}$$

При зазначених ψ класи $C^{\psi}_{\beta,p}$ будемо позначати через $C^{h}_{\beta,p}$.

Як показано в [1, с. 141], функції з класів $C^{h}_{\beta,p}$, $h>0$, складаються із функцій $f\in C$, що допускають регулярне продовження $f(z)=f(x+iy)=u(x,y)+iv(x,y)$ у смугу

$$\{z=x+iy:\ -h<y<h\} \tag{4}$$

комплексної площини. Зокрема (див. [2, с. 269]), при $\beta=2l$, $l\in\mathbb{Z}$, і $p=\infty$ класи $C^{h}_{\beta,p}$ збігаються з відомими класами A^{h}_{∞} фукнцій $f\in C$, які допускають аналітичне продовження у смугу (4) і таких, що $\|\operatorname{Re} f(\cdot+iy)\|_\infty\leqslant 1$, $|y|<h$.

Нехай $d_m(\mathfrak{N},X)$ — поперечник за Колмогоровим порядку m центрально-симетричної множини $\mathfrak{N}\subset X$ в банаховому просторі X, тобто величина вигляду

$$d_m(\mathfrak{N},X)=\inf_{F_m\subset X}\sup_{f\in\mathfrak{N}}\inf_{y\in F_m}\|f-y\|_X, \tag{5}$$

де зовнішній inf розглядається по всіх m-вимірних лінійних підпросторах F_m із X.

Розв'язується задача знаходження точних значень поперечників $d_{2n}(C^{h}_{\beta,\infty},C)$, $d_{2n-1}(C^{h}_{\beta,\infty},C)$ та $d_{2n-1}(C^{h}_{\beta,1},L)$ для довільних $h>0$, $\beta\in\mathbb{R}$ та усіх натуральних n, більших деякого номера, залежного лише від параметра h.

Позначивши через $\mathcal{T}_{2n-1}$ підпростір тригонометричних поліномів t_{n-1} порядку $n-1$, розглянемо величини найкращих наближень

$$E_n(\mathfrak{N})_X=\sup_{f\in\mathfrak{N}}\inf_{t_{n-1}\in\mathcal{T}_{2n-1}}\|f-t_{n-1}\|_X,\ \mathfrak{N}\subset X\subset L. \tag{6}$$

Із (5) і (6) випливає, що при всіх $n\in\mathbb{N}$

$$d_{2n-1}(\mathfrak{N},X)\leqslant E_n(\mathfrak{N})_X,\ \mathfrak{N}\subset X\subset L. \tag{7}$$

З робіт Н.І. Ахієзера [3] та С.М. Нікольського [4] випливає, що при $\beta=2l$, $l\in\mathbb{Z}$, і довільних $h>0$ та $n\in\mathbb{N}$ виконуються рівності

$$E_n(C^{h}_{\beta,\infty})_C=E_n(C^{h}_{\beta,1})_L=\|H_{h,\beta}*\varphi_n\|_C=\frac{4}{\pi}\sum_{\nu=0}^{\infty}\frac{(-1)^\nu}{(2\nu+1)\operatorname{ch}((2\nu+1)nh)},$$

де

$$\varphi_n(t) := \operatorname{sign} \sin nt. \tag{8}$$

В даній роботі ми покажемо, що при довільних $\beta \in \mathbb{R}$ точні значення величин $E_n(C^h_{\beta,\infty})_C$ та $E_n(C^h_{\beta,1})_L$ для усіх номерів n, починаючи з деякого номера n^*_h, можна одержати на основі результатів роботи [5]. При цьому виявляється, що для усіх зазначених n рівності

$$E_n(C^h_{\beta,\infty})_C = E_n(C^h_{\beta,1})_L = \|H_{h,\beta} * \varphi_n\|_C$$

залишаються вірними при довільних $\beta \in \mathbb{R}$.

Тому для розв'язання задачі про знаходження точних значень колмогоровських поперечників залишається встановити оцінки знизу

$$d_{2n}(C^h_{\beta,\infty}, C) \geqslant \|H_{h,\beta} * \varphi_n\|_C, \tag{9}$$

$$d_{2n-1}(C^h_{\beta,1}, L) \geqslant \|H_{h,\beta} * \varphi_n\|_C. \tag{10}$$

для усіх номерів n, починаючи з деякого номера n_h.

При $\beta = 2l$, $l \in \mathbb{Z}$, В.М. Тихомиров у [6] та [7] одержав рівності

$$d_{2n-1}(C^h_{\beta,\infty}, C) = d_{2n}(C^h_{\beta,\infty}, C) = \|H_{h,\beta} * \varphi_n\|_C, n \in \mathbb{N}. \tag{11}$$

Однак доведення рівностей (11) у вказаних роботах не були повними. Коректне доведення зрештою було отримане Форстом [8], який фактично показав, що ядро $H_{h,\beta}(t)$ при $\beta = 2l$, $l \in \mathbb{Z}$, є CVD-ядром (ядром, що не збільшує осциляції). Кажуть, що ядро $K \in L$ є CVD-ядром і записують $K \in \mathrm{CVD}$, якщо для довільної функції $\varphi \in C$ виконується нерівність $\nu(K*\varphi) \leqslant \nu(\varphi)$, де $\nu(g)$ — число змін знаку на $[0, 2\pi)$ функції $g \in C$. Згодом А. Пінкус розробив методи, які дозволяють отримувати точні оцінки поперечників для класів згорток, що породжуються довільними CVD-ядрами (див. [9, 10]). Якщо ж $\beta \neq 2l$, $l \in \mathbb{Z}$, то, як показано в [11, с. 111], ядра $H_{h,\beta}(t)$ можуть збільшувати осциляції, тому точні оцінки знизу поперечників $d_{2n}(C^h_{\beta,\infty}, C)$ та $d_{2n-1}(C^h_{\beta,1}, L)$ неможливо отримати, користуючись методами, які розвинуто А. Пінкусом [10].

Зауважимо також, що для усіх $h > 0$ таких, що

$$\frac{\operatorname{ch} kh}{\operatorname{ch}(k+1)h} \leqslant \frac{\operatorname{ch} h}{\operatorname{ch} 2h} \leqslant \rho(\beta), \ k \in \mathbb{N}, \tag{12}$$

де $\rho(\beta) = 0{,}2$, якщо $\beta \in \mathbb{Z}$ і $\rho(\beta) = 0{,}193864$, якщо $\beta \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Z}$ нерівності (9) та (10) при довільних $n \in \mathbb{N}$ випливають з роботи [12, с. 1118–1119]. Обчислення показують, що умова (12), а разом з нею і оцінки (9) та (10), має місце при усіх $h \geqslant 1{,}644651$, якщо $\beta \in \mathbb{Z}$ і $h \geqslant 1{,}67423$, якщо $\beta \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Z}$.

2. Формулювання основних результатів. Для кожного фіксованого $h > 0$ покладемо

$$n^*_h = \begin{cases} 1, & \text{якщо } h \geqslant \ln \frac{10}{3}, \\ n^{**}_h, & \text{якщо } 0 < h < \ln \frac{10}{3}, \end{cases}$$

де n_h^{**} — найменше натуральне число, для якого виконується нерівність

$$(1-e^{-h})^2 \geqslant \frac{5+3e^{-2h}}{1-e^{-2h}} \frac{\left(\frac{1+e^{-2h}}{2}\right)^{2n}}{\sqrt{1-\left(\frac{1+e^{-2h}}{2}\right)^{2n}}} + (2+e^{-2nh})e^{-2nh}. \tag{13}$$

Має місце твердження.

Теорема 1. *Нехай $h > 0$ і $\beta \in \mathbb{R}$. Тоді для всіх номерів n таких, що $n \geqslant n_h^*$, виконуються рівності*

$$E_n(C^h_{\beta,\infty})_C = E_n(C^h_{\beta,1})_L = \|H_{h,\beta} * \varphi_n\|_C =$$

$$= \frac{4}{\pi}\left|\sum_{\nu=0}^{\infty} \frac{1}{(2\nu+1)\operatorname{ch}((2\nu+1)nh)} \sin\left((2\nu+1)\theta_n\pi - \frac{\beta\pi}{2}\right)\right|, \tag{14}$$

в яких $\varphi_n(t)$ — функція вигляду (8), а $\theta_n = \theta_n(h,\beta)$ — єдиний на $[0,1)$ корінь рівняння

$$\sum_{\nu=0}^{\infty} \frac{1}{\operatorname{ch}((2\nu+1)nh)} \cos\left((2\nu+1)\theta_n\pi - \frac{\beta\pi}{2}\right) = 0. \tag{15}$$

Далі для кожного фіксованого $h > 0$ через n_h будемо позначати найменший з номерів $n \geqslant 9$, для якого виконується нерівність

$$\frac{37}{5(1-e^{-h})}e^{-h\sqrt{n}} + \frac{e^{-h}}{(1-e^{-h})^2}\min\left\{\frac{160}{27(n-\sqrt{n})}, \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\right\} \leqslant$$

$$\leqslant \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{(1-e^{-h})\operatorname{ch} h}\right)\left(\frac{1-e^{-h}}{1+e^{-h}}\right)^{\frac{4}{1-e^{-2h}}} \tag{16}$$

У прийнятих позначеннях мають місце наступні твердження.

Теорема 2. *Нехай $h > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$. Тоді для всіх номерів n таких, що $n \geqslant n_h$, виконуються нерівності (9) і (10).*

Теорема 3. *Нехай $h > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$. Тоді для всіх номерів n таких, що $n \geqslant n_h$, виконуються рівності*

$$d_{2n}(C^h_{\beta,\infty}, C) = d_{2n-1}(C^h_{\beta,\infty}, C) = d_{2n-1}(C^h_{\beta,1}, L) =$$

$$= E_n(C^h_{\beta,\infty})_C = E_n(C^h_{\beta,1})_L = \|H_{h,\beta} * \varphi_n\|_C =$$

$$= \frac{4}{\pi}\left|\sum_{\nu=0}^{\infty} \frac{1}{(2\nu+1)\operatorname{ch}((2\nu+1)nh)} \sin\left((2\nu+1)\theta_n\pi - \frac{\beta\pi}{2}\right)\right|, \tag{17}$$

де $\theta_n = \theta_n(h,\beta)$ — єдиний на $[0,1)$ корінь рівняння (15).

При $\beta = 2l-1$, $l \in \mathbb{Z}$, із теореми 3 одержуємо наступне твердження.

Наслідок 1. *Нехай $h > 0$, $\beta = 2l-1$, $l \in \mathbb{Z}$. Тоді для всіх номерів таких, що $n \geqslant n_h$, виконуються рівності*

$$d_{2n}(C^h_{\beta,\infty}, C) = d_{2n-1}(C^h_{\beta,\infty}, C) = d_{2n-1}(C^h_{\beta,1}, L) = E_n(C^h_{\beta,\infty})_C =$$

$$= E_n(C^h_{\beta,1})_L = \|H_{h,\beta} * \varphi_n\|_C = \frac{4}{\pi}\left|\sum_{\nu=0}^{\infty}\frac{1}{(2\nu+1)\operatorname{ch}((2\nu+1)nh)}\right|.$$

Із теореми 3 легко одержати асимптотичні при $n\to\infty$ оцінки поперечників $d_{2n}(C^h_{\beta,\infty},C)$, $d_{2n-1}(C^h_{\beta,\infty},C)$ та $d_{2n-1}(C^h_{\beta,1},L)$.

Теорема 4. *Нехай $h>0$ та $\beta\in\mathbb{R}$. Тоді при $n\geqslant n_h$*

$$d_{2n}(C^h_{\beta,\infty},C) = d_{2n-1}(C^h_{\beta,\infty},C) = d_{2n-1}(C^h_{\beta,1},L) = E_n(C^h_{\beta,\infty})_C =$$

$$= E_n(C^h_{\beta,1})_L = \frac{1}{\operatorname{ch} nh}\left(\frac{4}{\pi}+\gamma_n\frac{e^{-2nh}}{1-e^{-2nh}}\right), \tag{18}$$

де $|\gamma_n|\leqslant\frac{28}{3\pi}$.

3. Доведення теореми 1. В роботі [5] було встановлено, що якщо послідовність коефіцієнтів $\psi(k)$ ядра Ψ_β вигляду (1), яке породжує класи $C^\psi_{\beta,p}$, $p=1,\infty$, задовольняє умову Даламбера

$$\lim_{k\to\infty}\frac{\psi(k+1)}{\psi(k)} = q,\ q\in(0,1),\ \psi(k)>0, \tag{19}$$

(при цьому записуватимемо: $\psi\in\mathcal{D}_q$), то знайдеться номер n_0 такий, що для будь-якого натурального $n\geqslant n_0$ мають місце рівності

$$E_n(C^\psi_{\beta,\infty})_C = E_n(C^\psi_{\beta,1})_L = \|\Psi_\beta * \varphi_n\|_C =$$

$$= \frac{4}{\pi}\left|\sum_{\nu=0}^{\infty}\frac{\psi((2\nu+1)n)}{2\nu+1}\sin\left((2\nu+1)\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)\right|, \tag{20}$$

в яких $\theta_n=\theta_n(\psi,\beta)$ — єдиний на $[0,1)$ корінь рівняння

$$\sum_{\nu=0}^{\infty}\psi((2\nu+1)n)\cos\left((2\nu+1)\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)=0.$$

При цьому (див. [5, с. 188–190]) номер n_0 означається конструктивно як найменше натуральне число, для котрого виконуються нерівності

$$(1-q)^2 \geqslant \frac{5+3q^2}{1-q^2}\frac{\left(\frac{1+q^2}{2}\right)^{2n}}{\sqrt{1-\left(\frac{1+q^2}{2}\right)^{2n}}} + \varepsilon_n(2+\varepsilon_n),\ n=n_0,n_0+1,\ldots, \tag{21}$$

де

$$\varepsilon_n=\varepsilon_n(\psi) := \sup_{k\geqslant n}\left|\frac{\psi(k+1)}{\psi(k)}-q\right|. \tag{22}$$

Крім того, згідно з теоремою 2 роботи [5], рівності (20) справджуються для усіх $\beta\in\mathbb{R}$ і $n\in\mathbb{N}$ за умови, що $\frac{\psi(k+1)}{\psi(k)}<\rho_*$, $k=1,2,\ldots$, де $\rho_*=0{,}3253678\ldots$ — корінь рівняння

$$2\rho+\frac{(1+3\rho)\rho^2}{(1-\rho)\sqrt{1-2\rho^2}}=1$$

на інтервалі (0,1).

Оскільки коефіцієнти $\psi(k)=\frac{1}{\operatorname{ch} kh}$ ядра $H_{h,\beta}(t)$ задовольняють умову $\mathcal{D}_q$ при $q=e^{-h}$ і відношення $\frac{\psi(k+1)}{\psi(k)}=\frac{\operatorname{ch} kh}{\operatorname{ch}(k+1)h}=q\frac{1+q^{2k}}{1+q^{2k+2}}$ утворює спадну послідовність, то при $q\in(0,\frac{3}{10}]$

$$\frac{\psi(k+1)}{\psi(k)}\leqslant q\frac{1+q^2}{1+q^4}\leqslant 0{,}3253678,\ k=1,2,\ldots.$$

Отже, якщо $h>\ln\frac{10}{3}$, то рівності (14) виконуються для усіх $n\in\mathbb{N}$. При $\psi(k)=\frac{1}{\operatorname{ch} kh}$ для величин $\varepsilon_n=\varepsilon_n(\psi)$ вигляду (22) мають місце співвідношення

$$\varepsilon_n=q^{2k+1}\frac{1-q^2}{1+q^{2k+2}}<q^{2k+1},q=e^{-h}.$$

Тому виконання нерівності (13) гарантує виконання умови (21), а отже, всилу [5], і рівностей (14) для усіх номерів n таких, що $n\geqslant n_h^{**}$. Теорему доведено.

4. Означення і допоміжні твердження. Доведення нерівностей (9) і (10) будемо здійснювати використовуючи запропонований О.К. Кушпелем [13] метод знаходження оцінок знизу поперечників класів згорток із твірними ядрами Ψ_β, що задовольняють так звану умову $C_{y,2n}$. Наведемо означення і відомі твердження, які будуть використовуватись у подальшому.

Нехай $\Delta_{2n}=\{0=x_0<x_1<\cdots<x_{2n}=2\pi\}$, $x_k=k\pi/n$ — розбиття проміжку $[0,2\pi]$ та

$$\Psi_{\beta,1}(t)=(\Psi_\beta*B_1)(t)=\sum_{k=1}^{\infty}\frac{\psi(k)}{k}\cos\left(kt-\frac{(\beta+1)\pi}{2}\right),$$

де $\Psi_\beta(t)$ — ядро вигляду (1), а $B_1(t)=\sum\limits_{k=1}^{\infty}k^{-1}\sin kt$ — ядро Бернуллі. Через $S\Psi_{\beta,1}(\Delta_{2n})$ позначатимемо простір SK-сплайнів $S\Psi_{\beta,1}(\cdot)$ за розбиттям Δ_{2n}, тобто множину функцій виду

$$S\Psi_{\beta,1}(\cdot)=\alpha_0+\sum_{k=1}^{2n}\alpha_k\Psi_{\beta,1}(\cdot-x_k),\ \sum_{k=1}^{2n}\alpha_k=0,\tag{23}$$

$$\alpha_k\in\mathbb{R},\ k=0,1,\ldots,2n.$$

Фундаментальним SK-сплайном називають функцію $\overline{S\Psi}_{\beta,1}(\cdot)=\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,\cdot)$ виду (23), що задовольняє співвідношення

$$\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,y_k)=\delta_{0,k}=\begin{cases}0, & k=\overline{1,2n-1},\\ 1, & k=0,\end{cases}$$

де $y_k=x_k+y$, $x_k=k\pi/n$, $y\in[0,\frac{\pi}{n})$. Як було зазначено у роботі [12], серед (ψ,β)-похідних будь-якого сплайна виду (23) існує функція, яка є сталою на кожному інтервалі (x_k,x_{k+1}). Саме таку функцію будемо розуміти під записом $(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(\cdot))^{\psi}_{\beta}$.

Означення. *Будемо казати, що для деякого дійсного числа y і розбиття Δ_{2n} ядро $\Psi_\beta(\cdot)$ вигляду (1) задовольняє умову $C_{y,2n}$ (і записувати $\Psi_\beta\in C_{y,2n}$), якщо для*

цього ядра існує єдиний фундаментальний сплайн $\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,\cdot)$ *і для нього виконуються рівності*

$$\operatorname{sign}(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t_k))_\beta^\psi = (-1)^k\varepsilon e_k,\ k=\overline{0,2n-1},$$

де $t_k=(x_k+x_{k+1})/2$, e_k *дорівнює або 0, або 1, а* ε *приймає значення* ±1 *і не залежить від* k.

Теорема 5 (О.К. Кушпель [13, 14]). *Нехай при деякому* $n\in\mathbb{N}$ *функція* Ψ_β *вигляду* (1), *що породжує класи* $C^\psi_{\beta,p}$, $p=1,\infty$, *задовольняє умову* $C_{y,2n}$, *коли* y *— точка, в якій функція* $|(\Psi_\beta*\varphi_n)(t)|$, $\varphi_n(t)=\operatorname{sign}\sin nt$, *набуває максимального значення. Тоді*

$$d_{2n}(C^\psi_{\beta,\infty},C)\geqslant\|\Psi_\beta*\varphi_n\|_C,$$

$$d_{2n-1}(C^\psi_{\beta,1},L)\geqslant\|\Psi_\beta*\varphi_n\|_C.$$

Достатні умови включення $\Psi_\beta\in C_{y,2n}$ для ядер виду (1) при тих чи інших обмеженнях на ядра Ψ_β були встановлені у роботах [12, 13, 15, 16]. Це дозволило авторам зазначених робіт застосувати теорему 5 і одержати в ряді нових випадків точні оцінки поперечників $d_m(C^\psi_{\beta,\infty},C)$ та $d_m(C^\psi_{\beta,1},L)$.

Для успішного застосування теореми 5 необхідно отримати певну інформацію про поведінку функцій $(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t))^\psi_\beta$. З цією метою встановимо наступне допоміжне твердження.

Лема 1. *Нехай* $\beta\in\mathbb{R}$, $\sum\limits_{k=1}^{\infty}\psi(k)<\infty$ *і* $y\in[0,\frac{\pi}{n})$ *таке, що*

$$|\lambda_l(y)|\neq0,\ l=\overline{1,n},\tag{24}$$

де

$$\lambda_l(y)=\frac{1}{n}\sum_{\nu=1}^{2n}e^{il\nu\pi/n}\Psi_{\beta,1}(y-\frac{\nu\pi}{n}).\tag{25}$$

Тоді для довільного $t\in(\frac{(k-1)\pi}{n},\frac{k\pi}{n})$, $k=\overline{1,2n}$, *виконується рівність*

$$(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t))^\psi_\beta=(-1)^{k+1}\frac{\pi}{4n\psi(n)}\times$$

$$\times\left(\left(\frac12+2\frac{\psi(n)}{n}\sum_{j=1}^{n-1}\frac{\cos j(t_k-y)}{|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}\right)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})+\gamma_1(y)+\gamma_2(y)\right),\tag{26}$$

в якій $t_k=\frac{k\pi}{n}-\frac{\pi}{2n}$, *а*

$$\gamma_1(y)=\gamma_1(\psi,\beta,k,y)=\frac{\psi(n)}{n}\left(\frac{z_0(y)}{|\lambda_n(y)|^2}+2\sum_{j=1}^{n-1}\frac{z_j(y)}{|\lambda_{n-j}(y)|^2\cos\frac{j\pi}{2n}}\right),\tag{27}$$

$$\gamma_2(y)=\gamma_2(\psi,\beta,y)=-\frac{R_0(y)\frac{n}{\psi(n)}}{2(2+R_0(y)\frac{n}{\psi(n)})}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}),\tag{28}$$

$$z_j(y)=z_j(\psi,\beta,k,y)=|r_j(y)|\cos(j(t_k-y)+\arg(r_j(y)))-$$

$$-R_j(y)\cos(j(t_k-y))\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}),\ j=\overline{0,n-1}, \tag{29}$$

$$R_j(y)=R_j(\psi,\beta,y)=|\lambda_{n-j}(y)|-\frac{\psi(n-j)}{n-j}-\frac{\psi(n+j)}{n+j},\ j=\overline{0,n-1}, \tag{30}$$

$$r_j(y)=\sum_{\nu=1}^{3}r_j^{(\nu)}(y),\ j=\overline{0,n-1}, \tag{31}$$

$$\begin{aligned}r_j^{(1)}(y)=r_j^{(1)}(\psi,\beta,y)=&\frac{\psi(3n-j)e^{i(3ny-\frac{(\beta+1)\pi}{2})}}{3n-j}+\\&+\sum_{m=2}^{\infty}\left(\frac{\psi((2m+1)n-j)e^{i((2m+1)ny-\frac{(\beta+1)\pi}{2})}}{(2m+1)n-j}+\right.\\&\left.+\frac{\psi((2m-1)n+j)e^{-i((2m-1)ny-\frac{(\beta+1)\pi}{2})}}{(2m-1)n+j}\right),\end{aligned} \tag{32}$$

$$r_j^{(2)}(y)=r_j^{(2)}(\psi,\beta,y)=i\left(\frac{\psi(n+j)}{n+j}-\frac{\psi(n-j)}{n-j}\right)\cos(ny-\frac{\beta\pi}{2}), \tag{33}$$

$$\begin{aligned}r_j^{(3)}(y)=r_j^{(3)}(\psi,\beta,y)=&\left(\frac{\psi(n-j)}{n-j}+\frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\times\\&\times(|\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})|-1)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}).\end{aligned} \tag{34}$$

Доведення. Будемо виходити із отриманого у роботі [12] зображення функції $(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t))_\beta^\psi$, згідно з яким за умови $|\lambda_j(y)|\neq 0$, $j=\overline{1,n}$, для довільного $t\in(x_{k-1},x_k)$ виконується рівність

$$(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t))_\beta^\psi=\frac{\pi}{4n^2}\left(2\sum_{j=1}^{n-1}\frac{\sin jt_k\cdot\rho_j(y)-\cos jt_k\cdot\sigma_j(y)}{|\lambda_j(y)|^2\sin\frac{j\pi}{2n}}+\frac{(-1)^{k+1}\rho_n(y)}{|\lambda_n(y)|^2}\right), \tag{35}$$

де

$$\lambda_j(\cdot)=\frac{1}{n}\sum_{\nu=1}^{2n}e^{ij\nu\pi/n}\Psi_{\beta,1}(\cdot-\frac{\nu\pi}{n}),$$

i — уявна одиниця, $\rho_j(\cdot)=\operatorname{Re}(\lambda_j(\cdot))$, $\sigma_j(\cdot)=\operatorname{Im}(\lambda_j(\cdot))$, $t_k=\frac{k\pi}{n}-\frac{\pi}{2n}$.

Змінивши порядок підсумовування доданків у сумі в правій частині рівності (35), маємо

$$\begin{aligned}&\sum_{j=1}^{n-1}\frac{\sin jt_k\cdot\rho_j(y)-\cos jt_k\cdot\sigma_j(y)}{|\lambda_j(y)|^2\sin\frac{j\pi}{2n}}=\\&=\sum_{j=1}^{n-1}\frac{\sin(n-j)t_k\cdot\rho_{n-j}(y)-\cos(n-j)t_k\cdot\sigma_{n-j}(y)}{|\lambda_{n-j}(y)|^2\sin\frac{(n-j)\pi}{2n}}=\\&=(-1)^{k+1}\sum_{j=1}^{n-1}\frac{\cos jt_k\cdot\rho_{n-j}(y)-\sin jt_k\cdot\sigma_{n-j}(y)}{|\lambda_{n-j}(y)|^2\cos\frac{j\pi}{2n}}.\end{aligned} \tag{36}$$

З урахуванням (35) і (36) для фундаментального SK-сплайна $\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t)$, за умови $|\lambda_j(y)| \neq 0$, $j = \overline{1,n}$, одержуємо зображення

$$(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t))_\beta^\psi =$$

$$= \frac{(-1)^{k+1}\pi}{4n^2}\left(2\sum_{j=1}^{n-1}\frac{\cos jt_k\cdot\rho_{n-j}(y)-\sin jt_k\cdot\sigma_{n-j}(y)}{|\lambda_{n-j}(y)|^2\cos\frac{j\pi}{2n}}+\frac{\rho_n(y)}{|\lambda_n(y)|^2}\right). \tag{37}$$

Покажемо, що величини $\lambda_{n-j}(y)$ виду (25) при $j = \overline{0,n-1}$ можна виразити наступним чином:

$$\lambda_{n-j}(y) = e^{-ijy}\left(\left(\frac{\psi(n-j)}{n-j}+\frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})+r_j(y)\right), \tag{38}$$

де величини $r_j(y)$ задаються рівностями (31).

Перепишемо ядро $\Psi_{\beta,1}$ у комплексній формі

$$\Psi_{\beta,1}(t) = (\Psi_\beta * B_1)(t) = \sum_{k=1}^{\infty}\frac{\psi(k)}{k}\cos(kt-\frac{(\beta+1)\pi}{2}) = \frac{1}{2}\sum_{k=-\infty}^{\infty}{}' c_k e^{ikt},$$

де

$$c_k = \frac{\psi(k)}{k}e^{-i\frac{(\beta+1)\pi}{2}},\ c_{-k} = \frac{\psi(k)}{k}e^{i\frac{(\beta+1)\pi}{2}},\ k\in\mathbb{N}, \tag{39}$$

а штрих біля знака суми означає, що при підсумовуванні відсутній доданок з нульовим номером.

Підставивши у (25) замість ядра $\Psi_{\beta,1}$ його розклад у комплексний ряд Фур'є, одержимо

$$\lambda_l(y) = \frac{1}{n}\sum_{\nu=1}^{2n}e^{il\nu\pi/n}\frac{1}{2}\sum_{k=-\infty}^{\infty}{}' c_k e^{ik(y-\nu\pi/n)} = \frac{1}{2n}\sum_{\nu=1}^{2n}\sum_{k=-\infty}^{\infty}{}' c_k e^{i(ky+(l-k)\nu\pi/n)} =$$

$$= \frac{1}{2n}\sum_{k=-\infty}^{\infty}{}' c_k e^{iky}\sum_{\nu=1}^{2n}e^{i((l-k)\nu\pi/n)}. \tag{40}$$

Неважко переконатись, що

$$\sum_{\nu=1}^{2n}e^{i((l-k)\nu\pi/n)} = \begin{cases}0, & \text{якщо } k\neq l-2mn, m\in\mathbb{Z};\\ 2n, & \text{якщо } k = l-2mn, m\in\mathbb{Z}.\end{cases} \tag{41}$$

З (40) та (41) при $l = \overline{1,n}$ випливає наступне представлення:

$$\lambda_l(y) = \sum_{m=-\infty}^{+\infty}c_{l-2mn}e^{i(l-2mn)y} = \sum_{m=-\infty}^{+\infty}c_{2mn+l}e^{i(2mn+l)y}.$$

Звідси при $l = n-j$, $j = \overline{0,n-1}$, отримуємо

$$\lambda_{n-j}(y) = \sum_{m=-\infty}^{+\infty}c_{(2m+1)n-j}e^{i((2m+1)n-j)y} =$$

$$= e^{-ijy}(c_{n-j}e^{iny} + c_{-(n+j)}e^{-iny} + r_j^{(1)}(y)). \tag{42}$$

З урахуванням (39) перетворимо перші два доданки в (42) наступним чином:

$$c_{n-j}e^{iny} + c_{-(n+j)}e^{-iny} = \frac{\psi(n-j)}{n-j}e^{i(ny-\frac{(\beta+1)\pi}{2})} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}e^{-i(ny-\frac{(\beta+1)\pi}{2})} =$$

$$= \left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\cos(ny - \frac{(\beta+1)\pi}{2}) +$$

$$+i\left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} - \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\sin(ny - \frac{(\beta+1)\pi}{2}) =$$

$$= \left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2}) + r_j^{(2)}(y). \tag{43}$$

Записавши $\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2})$ у вигляді

$$\sin\left(ny - \frac{\beta\pi}{2}\right) = |\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2})|\ \operatorname{sign}\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2}),$$

з (43) маємо

$$c_{n-j}e^{iny} + c_{-(n+j)}e^{-iny} = \left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\operatorname{sign}\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2}) +$$

$$+\left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)(|\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2})| - 1)\operatorname{sign}\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2}) + r_j^{(2)}(y) =$$

$$= \left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\operatorname{sign}\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2}) + r_j^{(2)}(y) + r_j^{(3)}(y). \tag{44}$$

Рівності (42) та (44) доводять формулу (38).

Перетворимо чисельник кожного доданка в правій частині рівності (37). Для цього, з урахуванням (38), запишемо

$$\rho_{n-j}(y) = \operatorname{Re}(\lambda_{n-j}(y)) =$$

$$= \left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\cos jy\ \operatorname{sign}\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2}) + \operatorname{Re}(e^{-ijy}r_j(y)); \tag{45}$$

$$\sigma_{n-j}(y) = \operatorname{Im}(\lambda_{n-j}(y)) =$$

$$= -\left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\sin jy\ \operatorname{sign}\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2}) + \operatorname{Im}(e^{-ijy}r_j(y)). \tag{46}$$

Застосовуючи (45) та (46), отримуємо

$$\cos jt_k \cdot \rho_{n-j}(y) - \sin jt_k \cdot \sigma_{n-j}(y) =$$

$$= \left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j}\right)\cos(j(t_k-y))\ \operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})+$$

$$+\cos jt_k\cdot\operatorname{Re}(e^{-ijy}r_j(y)) - \sin jt_k\cdot\operatorname{Im}(e^{-ijy}r_j(y)) =$$

$$= \left(\frac{\psi(n-j)}{n-j} + \frac{\psi(n+j)}{n+j} + R_j(y)\right)\cos(j(t_k-y))\ \operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})+$$

$$+z_j(y) = |\lambda_{n-j}(y)|\cos(j(t_k-y))\ \operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}) + z_j(y), \tag{47}$$

де

$$z_j(y) = \cos jt_k\cdot\operatorname{Re}(e^{-ijy}r_j(y)) - \sin jt_k\cdot\operatorname{Im}(e^{-ijy}r_j(y)) -$$

$$-R_j(y)\cos(j(t_k-y))\ \operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}),$$

а $R_j(y)$ означені у (30).

В силу очевидної рівності

$$e^{-ijy}r_j(y) = |r_j(y)|(\cos(\arg(r_j(y)) - jy) + i\sin(\arg(r_j(y)) - jy))$$

величину $z_j(y)$ можна зобразити у вигляді (29).

При $j=0$ формула (38) перетворюється в наступну рівність:

$$\lambda_n(y) = 2\frac{\psi(n)}{n}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}) + r_0(y), \tag{48}$$

де $r_0(y)$ визначається формулою (31), у якій

$$r_0^{(1)}(y) = 2\sum_{m=2}^{\infty}\frac{\psi((2m-1)n)}{(2m-1)n}\cos((2m-1)ny - \frac{(\beta+1)\pi}{2}), \tag{49}$$

$$r_0^{(2)}(y) = 0, \tag{50}$$

$$r_0^{(3)}(y) = 2\frac{\psi(n)}{n}(|\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})| - 1)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}). \tag{51}$$

З (48)–(51) випливає, що $\sigma_n(y) = 0$ і тому

$$\rho_n(y) = \lambda_n(y) = 2\frac{\psi(n)}{n}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}) + r_0(y).$$

Звідси, враховуючи (29) та (30), можна записати

$$\rho_n(y) = \left(2\frac{\psi(n)}{n} + R_0(y)\right)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}) + z_0(y) =$$

$$= |\lambda_n(y)|\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}) + z_0(y), \tag{52}$$

де

$$z_0(y) = r_0(y) - R_0(y)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}).$$

Із зображення (37) і рівностей (47) та (52) отримуємо

$$(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t))_{\beta}^{\psi} =$$

$$= \frac{(-1)^{k+1}\pi}{4n\psi(n)}\left(\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})\left(2\frac{\psi(n)}{n}\sum_{j=1}^{n-1}\frac{\cos j(t_k-y)}{|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}+\frac{\psi(n)}{n|\lambda_n(y)|}\right)+\right.$$

$$\left.+2\frac{\psi(n)}{n}\sum_{j=1}^{n-1}\frac{z_j(y)}{|\lambda_{n-j}(y)|^2\cos\frac{j\pi}{2n}}+\frac{\psi(n)z_0(y)}{n|\lambda_n(y)|^2}\right) =$$

$$= \frac{(-1)^{k+1}\pi}{4n\psi(n)}\left(\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})\times\right.$$

$$\left.\times\left(2\frac{\psi(n)}{n}\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{\cos j(t_k-y)}{|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}+\frac{\psi(n)}{n|\lambda_n(y)|}\right)+\gamma_1(y)\right). \tag{53}$$

В силу (30)

$$\frac{\psi(n)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})}{n|\lambda_n(y)|} = \frac{\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})}{2+R_0(y)\frac{n}{\psi(n)}} =$$

$$= \left(\frac{1}{2}-\frac{R_0(y)\frac{n}{\psi(n)}}{2(2+R_0(y)\frac{n}{\psi(n)})}\right)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}) =$$

$$= \frac{1}{2}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})+\gamma_2(y). \tag{54}$$

Із (53) та (54) отримуємо (26). Лему доведено.

Лема 1 дозволяє одержати зручне для подальших досліджень зображення величин $(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t))_{\beta}^{\psi}$, що породжуються ядрами Ψ_β вигляду (1), коефіцієнти $\psi(k)$ яких належать множині $\mathcal{D}_q$, тобто виконуються умови (19).

Лема 2. *Нехай $\psi\in\mathcal{D}_q$, $q\in(0,1)$, $\beta\in\mathbb{R}$, $y\in[0,\frac{\pi}{n})$. Тоді при виконанні умови (24) для довільного $t\in(\frac{(k-1)\pi}{n},\frac{k\pi}{n})$, $k=\overline{1,2n}$, справедлива рівність*

$$(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y,t))_{\beta}^{\psi} = (-1)^{k+1}\frac{\pi}{4n\psi(n)}\left(\mathcal{P}_q(t_k-y)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})+\sum_{m=1}^{5}\gamma_m(y)\right), \tag{55}$$

в якій $t_k=\frac{k\pi}{n}-\frac{\pi}{2n}$, $\mathcal{P}_q(t)$ — ядро аналітично продовжуваних в смугу функцій:

$$\mathcal{P}_q(t) = \frac{1}{2}+2\sum_{j=1}^{\infty}\frac{\cos jt}{q^j+q^{-j}},\ q\in(0,1),$$

величини $\gamma_1(y)$ та $\gamma_2(y)$ задані рівностями (27) і (28) відповідно, а

$$\gamma_3(y)=\gamma_3(\psi,\beta,k,y) = 2\sum_{j=[\sqrt{n}]+1}^{n-1}\frac{\cos j(t_k-y)}{\frac{n}{\psi(n)}|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}), \tag{56}$$

$$\gamma_4(y)=\gamma_4(\psi,\beta,k,y)=-2\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{\delta_j(y)\cos j(t_k-y)}{\frac{n}{\psi(n)}|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}),\tag{57}$$

$$\gamma_5(y)=\gamma_5(q,\beta,k,y)=-2\sum_{j=[\sqrt{n}]+1}^{\infty}\frac{\cos j(t_k-y)}{q^j+q^{-j}}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2}),\tag{58}$$

$$\delta_j(y)=\delta_j(\psi,y)=\frac{n|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}{(q^{-j}+q^j)\psi(n)}-1,\ j=\overline{1,[\sqrt{n}]},\tag{59}$$

$[a]$ — *ціла частина числа* a.

Доведення. Згідно з позначенням (56)

$$2\frac{\psi(n)}{n}\sum_{j=1}^{n-1}\frac{\cos j(t_k-y)}{|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})=$$

$$=2\frac{\psi(n)}{n}\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{\cos j(t_k-y)}{|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})+\gamma_3(y).\tag{60}$$

Далі в силу формул (57)–(59) можна записати рівності

$$2\frac{\psi(n)}{n}\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{\cos j(t_k-y)}{|\lambda_{n-j}(y)|\cos\frac{j\pi}{2n}}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})=$$

$$=2\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{\cos j(t_k-y)}{(q^j+q^{-j})(1+\delta_j(y))}\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})=$$

$$=\left(2\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{\cos j(t_k-y)}{q^j+q^{-j}}-2\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{\delta_j(y)\cos j(t_k-y)}{(q^j+q^{-j})(1+\delta_j(y))}\right)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})=$$

$$=\left(\mathcal{P}_q(t_k-y)-\frac{1}{2}\right)\operatorname{sign}\sin(ny-\frac{\beta\pi}{2})+\gamma_4(y)+\gamma_5(y),\tag{61}$$

Із (26), (60) та (61) отримуємо (55). Лему доведено.

Як зазначалось вище, послідовності $\psi(k)=\frac{1}{\operatorname{ch}kh}$ ядра $H_{h,\beta}(t)$ вигляду (3) задовольняють умову $\mathcal{D}_q$ при $q=e^{-h}$, а тому для вказаних ψ застосовна лема 2. Отже, при виконанні (24) для SK-сплайнів, породжених ядром $H_{h,\beta}(t)$, має місце зображення (55).

Наступне твердження містить оцінку зверху суми $\sum_{k=1}^{5}|\gamma_k(y)|$ в зображенні (55) для ядер $\Psi_\beta(t)=H_{h,\beta}(t)$ у випадку, коли $y=y_0$, де y_0 — точка, в якій фукнція $|\Psi_\beta*\varphi_n|$ набуває найбільшого значення.

Лема 3. *Нехай величини* $\gamma_l(y_0)$, $l=\overline{1,5}$, *задаються рівностями* (27), (28), (56)–(58), *в яких* $\psi(n)=\frac{1}{\operatorname{ch} nh}=\frac{2q^n}{1+q^{2n}}$, $h>0$, $q=e^{-h}$, $\beta\in\mathbb{R}$, *а* $y_0=y_0(n,h,\beta)=\frac{\theta_n\pi}{n}$, *де* θ_n *— корінь рівняння* (15), $\theta_n\in[0,1)$. *Тоді при* $n\geqslant 9$ *та виконанні умови*

$$\frac{q^n}{1-q^{2n}}\leqslant\frac{7q^{\sqrt{n}}}{37n^2} \tag{62}$$

для довільного $t\in(\frac{(k-1)\pi}{n},\frac{k\pi}{n})$, $k=\overline{1,2n}$, *має місце зображення*

$$(\overline{S\Psi}_{\beta,1}(y_0,t))^{\psi}_{\beta}=(-1)^{k+1}\frac{\pi}{4n\psi(n)}\left(\mathcal{P}_q(t_k-y_0)\operatorname{sign}\sin(ny_0-\frac{\beta\pi}{2})+\sum_{l=1}^{5}\gamma_l(y_0)\right), \tag{63}$$

та справедлива оцінка

$$\sum_{l=1}^{5}|\gamma_l(y_0)|\leqslant\frac{37}{5(1-q)}q^{\sqrt{n}}+\frac{q}{(1-q)^2}\min\left\{\frac{160}{27(n-\sqrt{n})},\frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\right\}.$$

Доведення. Встановимо спочатку справедливість зображення (63). Для цього достатньо показати, що при $y=y_0$ виконується умова (24). Знайдемо оцінки зверху величин $|r_j(y_0)|$ та $|R_j(y_0)|$ при $j=\overline{0,n-1}$. З (32) маємо

$$\begin{aligned}|r_j^{(1)}(y_0)|&\leqslant\frac{2q^{3n-j}}{(3n-j)(1+q^{2(3n-j)})}+2\sum_{m=2}^{\infty}\left(\frac{q^{(2m+1)n-j}}{((2m+1)n-j)(1+q^{2((2m+1)n-j)})}+\right.\\&\left.+\frac{q^{(2m-1)n+j}}{((2m-1)n+j)(1+q^{2((2m-1)n+j)})}\right)<\\&<\frac{2q^{3n-j}}{3n-j}+2\sum_{m=2}^{\infty}\left(\frac{q^{(2m+1)n-j}}{(2m+1)n-j}+\frac{q^{(2m-1)n+j}}{(2m-1)n+j}\right)=\\&=2\sum_{m=1}^{\infty}\left(\frac{q^{(2m+1)n-j}}{(2m+1)n-j}+\frac{q^{(2m+1)n+j}}{(2m+1)n+j}\right).\end{aligned} \tag{64}$$

Враховуючи, що внаслідок опуклості послідовності $\frac{q^k}{k}$ виконується нерівність $\frac{q^{k-j}}{k-j}+\frac{q^{k+j}}{k+j}<\frac{q^{k-n}}{k-n}+\frac{q^{k+n}}{k+n}$, $k>n$, $j=\overline{0,n-1}$, із (64) знаходимо

$$\begin{aligned}|r_j^{(1)}(y_0)|&\leqslant 2\sum_{m=1}^{\infty}\left(\frac{q^{2mn}}{2mn}+\frac{q^{2(m+1)n}}{2(m+1)n}\right)=\\&=\frac{q^{2n}}{n}+2\sum_{m=2}^{\infty}\frac{q^{2mn}}{mn}\leqslant\frac{1}{n}\sum_{m=1}^{\infty}q^{2mn}=\frac{q^{2n}}{n(1-q^{2n})}.\end{aligned} \tag{65}$$

З рівняння (15) при $q=e^{-h}$ отримуємо

$$\left|\cos\left(\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)\right|=(1+q^{2n})\left|\sum_{\nu=1}^{\infty}\frac{q^{2\nu n}}{1+q^{2(2\nu+1)n}}\cos\left((2\nu+1)\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)\right|<$$

$$< (1+q^{2n})\sum_{\nu=1}^{\infty} q^{2\nu n} = \frac{q^{2n}}{1-q^{2n}}(1+q^{2n}). \tag{66}$$

У свою чергу, з (66) випливає, що

$$0 \leqslant 1 - |\sin(\theta_n\pi - \frac{\beta\pi}{2})| \leqslant |\cos(\theta_n\pi - \frac{\beta\pi}{2})| < \frac{q^{2n}}{1-q^{2n}}(1+q^{2n}). \tag{67}$$

З (66) та (33) маємо

$$|r_j^{(2)}(y_0)| < \frac{2q^{2n}(1+q^{2n})}{1-q^{2n}}\left(\frac{q^{n-j}}{(n-j)(1+q^{2(n-j)})} - \frac{q^{n+j}}{(n+j)(1+q^{2(n+j)})}\right). \tag{68}$$

Із (67) та (34) знаходимо

$$|r_j^{(3)}(y_0)| < \frac{2q^{2n}(1+q^{2n})}{1-q^{2n}}\left(\frac{q^{n-j}}{(n-j)(1+q^{2(n-j)})} + \frac{q^{n+j}}{(n+j)(1+q^{2(n+j)})}\right). \tag{69}$$

З умови (62) випливає, що

$$q^{2n} < \frac{49}{1369n^4}. \tag{70}$$

Отже, з (65), (68), (69) та (70) при $n \geqslant 9$ випливає оцінка величини $|r_j(y_0)|$

$$|r_j(y_0)| \leqslant |\sum_{\nu=1}^{3} r_j^{(\nu)}(y_0)| < \frac{q^{2n}}{1-q^{2n}}\left(\frac{4(1+q^{2n})q^{n-j}}{(n-j)(1+q^{2(n-j)})} + \frac{1}{n}\right) <$$

$$< \frac{q^{2n}}{1-q^{2n}}\left(4q(1+q^{2n}) + \frac{1}{n}\right) < \frac{38}{9}\frac{q^{2n}}{1-q^{2n}}, j = \overline{0, n-1}. \tag{71}$$

При $j = 0$ оцінку (71) можна покращити. Дійсно, в силу (49) маємо

$$|r_0^{(1)}(y_0)| \leqslant 4\sum_{m=2}^{\infty}\frac{q^{(2m-1)n}}{((2m-1)n)(1+q^{2(2m-1)n})} < \frac{4}{3n}\sum_{m=2}^{\infty} q^{(2m-1)n} = \frac{4}{3n}\frac{q^{3n}}{1-q^{2n}},$$

а з (51) та (67) випливає

$$\left|r_0^{(3)}(y_0)\right| < \frac{4q^{3n}}{n(1-q^{2n})}.$$

Тоді, враховуючи (50), можемо записати

$$|r_0(y_0)| \leqslant |r_0^{(1)}(y_0) + r_0^{(3)}(y_0)| \leqslant \frac{16}{3n}\frac{q^{3n}}{1-q^{2n}}. \tag{72}$$

Із (38) отримуємо зображення

$$|\lambda_{n-j}(y_0)| =$$

$$= \left|\operatorname{sign}\sin(ny - \frac{\beta\pi}{2})\left(\frac{2q^{n-j}}{(n-j)(1+q^{2(n-j)})} + \frac{2q^{n+j}}{(n+j)(1+q^{2(n+j)})}\right) + r_j(y_0)\right|,$$

з якого безпосередньо випливає оцінка

$$|\lambda_{n-j}(y_0)| \leqslant \frac{2q^{n-j}}{(n-j)(1+q^{2(n-j)})} + \frac{2q^{n+j}}{(n+j)(1+q^{2(n+j)})} + |r_j(y_0)|. \tag{73}$$

Оскільки внаслідок (67) та умови (62)

$$|\sin(ny_0 - \frac{\beta\pi}{2})| \geqslant 1 - \frac{q^{2n}}{1-q^{2n}}(1+q^{2n}) > 0, \tag{74}$$

то отримуємо також оцінку

$$|\lambda_{n-j}(y_0)| \geqslant \frac{2q^{n-j}}{(n-j)(1+q^{2(n-j)})} + \frac{2q^{n+j}}{(n+j)(1+q^{2(n+j)})} - |r_j(y_0)|. \tag{75}$$

В силу (30), (73) та (75)

$$|R_j(y_0)| \leqslant |r_j(y_0)|,\ j = \overline{0, n-1}. \tag{76}$$

Взявши до уваги оцінки (75) та (71), маємо

$$|\lambda_{n-j}(y_0)| > \frac{q^{n-j}}{n-j} + \frac{q^{n+j}}{n+j} - \frac{38}{9}\frac{q^{2n}}{1-q^{2n}} =$$

$$= \frac{q^n}{n-j}\left(q^{-j} + \frac{n-j}{n+j}q^j - \frac{38(n-j)q^n}{9(1-q^{2n})}\right). \tag{77}$$

Оскільки при $j = \overline{0, n-1}$ та $n \geqslant 9$ $\dfrac{9q^{-j}}{380(n-j)} > \dfrac{9}{380n} > \dfrac{7q^{\sqrt{n}}}{37n^2}$, то з умови (62) випливає нерівність

$$\frac{9}{380(n-j)}q^{-j} > \frac{q^n}{1-q^{2n}},$$

яка еквівалентна наступній нерівності:

$$\frac{q^{-j}}{10} > \frac{38(n-j)q^n}{9(1-q^{2n})},\ j = \overline{0, n-1}. \tag{78}$$

В силу (78) виконуються оцінки

$$q^{-j} + \frac{n-j}{n+j}q^j - \frac{38(n-j)q^n}{9(1-q^{2n})} =$$

$$= \frac{9q^{-j}}{10} + \frac{q^{-j}}{10} + \frac{n-j}{n+j}q^j - \frac{38(n-j)q^n}{9(1-q^{2n})} > \frac{9q^{-j}}{10},\ j = \overline{0, n-1}. \tag{79}$$

Об'єднуючи (77) та (79), маємо

$$|\lambda_{n-j}(y_0)| > \frac{9q^{n-j}}{10(n-j)}. \tag{80}$$

З нерівності (80) випливає виконання умови (24), а отже, і справедливість зображення (63).

Знайдемо оцінки зверху кожної з величин $|\gamma_l(y_0)|$, $l = \overline{1,5}$. Розпочнемо з оцінки величини $|\gamma_1(y_0)|$. Оскільки для $x \in [0, \frac{\pi}{2})$ справджується нерівність $\cos x \geqslant 1 - \frac{2x}{\pi} > 0$, отримуємо співвідношення

$$\cos\frac{j\pi}{2n} \geqslant 1 - \frac{j}{n} = \frac{n-j}{n},\ j = \overline{0, n-1}. \tag{81}$$

З (80) та (81) маємо

$$\frac{n(1+q^{2n})}{2q^n}|\lambda_{n-j}(y_0)|^2 \cos\frac{j\pi}{2n} > \frac{81(1+q^{2n})}{200n}q^{n-2j}. \tag{82}$$

З (76) і (29) випливає, що $|z_j(y_0)| \leqslant 2|r_j(y_0)|$. Тому враховуючи (71), (82) та умову (62), з (27) одержуємо

$$|\gamma_1(y_0)| \leqslant \frac{800}{81(1+q^{2n})} \max_{0\leqslant j\leqslant n-1} |r_j(y_0)| \frac{n}{q^n} \sum_{j=0}^{n-1} q^{2j} <$$

$$< \frac{30400\, nq^n}{729(1+q^{2n})(1-q^{2n})} \sum_{j=0}^{\infty} q^{2j} \leqslant \frac{212800}{26973n} q^{\sqrt{n}}\, \frac{1}{1-q^2}. \tag{83}$$

Оцінимо $|\gamma_2(y_0)|$. З (28), (76), (72), (62) і (70) отримуємо

$$|\gamma_2(y_0)| \leqslant \frac{\frac{8q^{2n}(1+q^{2n})}{3(1-q^{2n})}}{2\left|2 - \frac{8q^{2n}(1+q^{2n})}{3(1-q^{2n})}\right|} = \frac{2q^{2n}(1+q^{2n})}{|3-7q^{2n}-4q^{4n}|} < \frac{4q^{2n}}{3-11q^{2n}} =$$

$$= \frac{1-q^{2n}}{3-11q^{2n}}\, \frac{4q^{2n}}{1-q^{2n}} = \left(\frac{1}{11} + \frac{8}{11(3-11q^{2n})}\right) \frac{4q^{2n}}{1-q^{2n}} <$$

$$< \frac{5}{11}\frac{4q^{2n}}{1-q^{2n}} < \frac{140q^{n+\sqrt{n}}}{407n^2}. \tag{84}$$

Оцінимо величину $|\gamma_3(y_0)|$. Взявши до уваги (80) та (81), маємо

$$\frac{n(1+q^{2n})}{2q^n}|\lambda_{n-j}(y_0)| \cos\frac{j\pi}{2n} > \frac{9(1+q^{2n})q^{-j}}{20}. \tag{85}$$

Тому, зважаючи на (85), з (56) знаходимо

$$|\gamma_3(y_0)| < \frac{40}{9(1+q^{2n})} \sum_{j=[\sqrt{n}]+1}^{n-1} q^j = \frac{40(q^{[\sqrt{n}]+1} - q^n)}{9(1-q)(1+q^{2n})} \leqslant \frac{40q^{\sqrt{n}}}{9(1-q)}. \tag{86}$$

Перш ніж оцінити $|\gamma_4(y_0)|$ встановимо оцінки зверху для величини $|\delta_j(y_0)|$, означеної в (59). З урахуванням (30)

$$\frac{n(1+q^{2n})}{2q^n}|\lambda_{n-j}(y_0)| \cos\frac{j\pi}{2n} =$$

$$= \left(\frac{n}{n-j} \frac{(1+q^{2n})q^{n-j}}{q^n(1+q^{2(n-j)})} + \frac{n}{n+j} \frac{(1+q^{2n})q^{n+j}}{q^n(1+q^{2(n+j)})} + R_j(y_0) \frac{(1+q^{2n})n}{2q^n} \right) \cos \frac{j\pi}{2n} =$$

$$= (q^{-j}+q^j)(1-2\sin^2 \frac{j\pi}{4n}) + \left(\frac{n}{n-j} \frac{q^{-j}(1+q^{2n})}{1+q^{2(n-j)}} - q^{-j} + \right.$$

$$\left. + \frac{n}{n+j} \frac{q^j(1+q^{2n})}{1+q^{2(n+j)}} - q^j + R_j(y_0) \frac{n(1+q^{2n})}{2q^n} \right) \cos \frac{j\pi}{2n}. \tag{87}$$

Оскільки

$$\left| \frac{n}{n-j} \frac{1+q^{2n}}{1+q^{2(n-j)}} - 1 \right| = \left| \left(1 + \frac{j}{n-j}\right) \left(1 - \frac{q^{2(n-j)} - q^{2n}}{1+q^{2(n-j)}}\right) - 1 \right| =$$

$$= \left| \frac{j}{n-j} - \frac{n}{n-j} \frac{q^{2(n-j)} - q^{2n}}{1+q^{2(n-j)}} \right| < \frac{j}{n-j} + \frac{n}{n-j} q^{2(n-j)},$$

$$\left| \frac{n}{n+j} \frac{1+q^{2n}}{1+q^{2(n+j)}} - 1 \right| = \left| \left(1 - \frac{j}{n+j}\right) \left(1 + \frac{q^{2n} - q^{2(n+j)}}{1+q^{2(n+j)}}\right) - 1 \right| =$$

$$= \left| -\frac{j}{n+j} + \frac{n}{n+j} \frac{q^{2n} - q^{2(n+j)}}{1+q^{2(n+j)}} \right| < \frac{j}{n+j} + \frac{n}{n+j} q^{2n},$$

то

$$\max\{|\frac{n}{n-j} \frac{1+q^{2n}}{1+q^{2(n-j)}} - 1|, |\frac{n}{n+j} \frac{1+q^{2n}}{1+q^{2(n+j)}} - 1|\} < \frac{j}{n-j} + \frac{n}{n-j} q^{2(n-j)}. \tag{88}$$

Тоді з (59), (71), (76), (87), (88) та з урахуванням опуклості послідовності q^k для величин $|\delta_j(y_0)|$ будемо мати

$$|\delta_j(y_0)| \leqslant 2\sin^2 \frac{j\pi}{4n} + \frac{1}{q^{-j}+q^j} \left(\left(\frac{j}{n-j} + \frac{nq^{2(n-j)}}{n-j} \right)(q^{-j}+q^j) + \right.$$

$$\left. + |R_j(y_0)| \frac{n(1+q^{2n})}{2q^n} \right) \leqslant 2 \left(\frac{j\pi}{4n} \right)^2 + \frac{j}{n-j} + \frac{nq^{2(n-j)}}{n-j} + \frac{n(1+q^{2n})|r_j(y_0)|}{2(q^{n-j}+q^{n+j})} \leqslant$$

$$\leqslant \frac{j^2\pi^2}{8n^2} + \frac{j}{n-j} + \frac{nq^{2(n-j)}}{n-j} + \frac{19n(1+q^{2n})}{18} \frac{q^n}{1-q^{2n}} =$$

$$= \frac{4j}{3(n-j)} + \left(\frac{j^2\pi^2}{8n^2} + \frac{nq^{2(n-j)}}{n-j} + \frac{19n(1+q^{2n})}{18} \frac{q^n}{1-q^{2n}} - \frac{j}{3(n-j)} \right). \tag{89}$$

Покажемо, що для усіх $j = \overline{1, [\sqrt{n}]}$

$$|\delta_j(y_0)| \leqslant \frac{4j}{3(n-j)}. \tag{90}$$

Для цього, в силу (89) досить переконатися, що при $j = \overline{1, [\sqrt{n}]}$ має місце нерівність

$$\frac{j}{3(n-j)} - \frac{j^2\pi^2}{8n^2} - \frac{\sqrt{n}q^{2(n-\sqrt{n})}}{\sqrt{n}-1} > \frac{19n(1+q^{2n})}{18} \frac{q^n}{1-q^{2n}}. \tag{91}$$

Дійсно, як показано у роботі [17, с. 104], при кожному фіксованому $x \geqslant 9$ функція $f(x,\tau) = \frac{\tau}{3(x-\tau)} - \frac{\tau^2\pi^2}{8x^2}$ на $[1,\sqrt{x}]$ набуває найменшого значення у точці $\tau = 1$. Тому при $n \geqslant 9$, з урахуванням (62), маємо для всіх $j = \overline{1,[\sqrt{n}]}$

$$\frac{j}{3(n-j)} - \frac{j^2\pi^2}{8n^2} - \frac{\sqrt{n}q^{2(n-\sqrt{n})}}{\sqrt{n}-1} \geqslant \frac{1}{3(n-1)} - \frac{\pi^2}{8n^2} - \frac{\sqrt{n}q^{2(n-\sqrt{n})}}{2} >$$

$$> \frac{1}{3(n-1)} - \frac{\pi^2}{8n^2} - \frac{49}{2738n^3\sqrt{n}}. \tag{92}$$

При $n = 9$, враховуючи (62) та (70), отримуємо

$$\frac{1}{3(n-1)} - \frac{\pi^2}{8n^2} - \frac{49}{2738n^3\sqrt{n}} = \frac{1}{24} - \frac{\pi^2}{648} - \frac{49}{5988006} > \frac{17}{648} - \frac{49}{5988006} >$$

$$> 0{,}025 > \frac{7\cdot 19(1+q^{18})q^3}{18\cdot 37\cdot 9} = \frac{7\cdot 19(1+q^{2n})q^{\sqrt{n}}}{18\cdot 37n} > \frac{19n(1+q^{2n})q^n}{18(1-q^{2n})}. \tag{93}$$

При $n \geqslant 10$, враховуючи (62) та (70), отримуємо

$$\frac{1}{3(n-1)} - \frac{\pi^2}{8n^2} - \frac{49}{2738n^3\sqrt{n}} > \frac{1}{n}\left(\frac{1}{3} - \frac{\pi^2}{80}\right) - \frac{49}{2738n^3\sqrt{n}} >$$

$$> \frac{5}{24n} - \frac{49}{2738n^3\sqrt{n}} > \frac{7\cdot 19(1+q^{2n})q^{\sqrt{n}}}{18\cdot 37n} > \frac{19n(1+q^{2n})q^n}{18(1-q^{2n})}. \tag{94}$$

З (92), (93) та (94) випливає справедливість (91), а отже, і (90).

Формули (57), (85) та (90) дозволяють одержати при $n \geqslant 9$ наступну оцінку величини $\gamma_4(y_0)$:

$$|\gamma_4(y_0)| \leqslant 2\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]} \frac{\frac{4j}{3(n-j)}}{\frac{9(1+q^{2n})q^{-j}}{20}} = \frac{160}{27(1+q^{2n})}\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{j}{n-j}q^j \leqslant$$

$$\leqslant \frac{160}{27(n-\sqrt{n})}\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]} jq^j < \frac{160}{27(n-\sqrt{n})}\sum_{j=1}^{\infty} jq^j < \frac{160}{27(n-\sqrt{n})}\,\frac{q}{(1-q)^2}. \tag{95}$$

Водночас для величини $|\gamma_4(y_0)|$ можна отримати іншу оцінку зверху. З цією метою, помітивши, що в силу (59)

$$\frac{n(1+q^{2n})}{2q^n}|\lambda_{n-j}(y_0)|\cos\frac{j\pi}{2n} = (q^j+q^{-j})(1+\delta_j(y_0)),$$

з (57) та (90) при $n \geqslant 9$ одержуємо

$$|\gamma_4(y_0)| \leqslant 2\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{\frac{4j}{3(n-j)}}{1-\frac{4j}{3(n-j)}}q^j = 2\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]}\frac{4j}{3n-7j}q^j \leqslant$$

$$\leqslant \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\sum_{j=1}^{[\sqrt{n}]} jq^j < \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\sum_{j=1}^{\infty} jq^j < \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\,\frac{q}{(1-q)^2}. \tag{96}$$

Із (95) і (96) випливає оцінка

$$|\gamma_4(y_0)| \leqslant \frac{q}{(1-q)^2}\min\left\{\frac{160}{27(n-\sqrt{n})}, \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\right\}. \tag{97}$$

В силу (58) для величини $|\gamma_5(y_0)|$ маємо

$$|\gamma_5(y_0)| \leqslant 2\sum_{j=[\sqrt{n}]+1}^{\infty} q^j = 2\frac{q^{[\sqrt{n}]+1}}{1-q} < 2\frac{q^{\sqrt{n}}}{1-q}. \tag{98}$$

Взявши до уваги оцінки (83), (84), (86), (97) та (98), при $n \geqslant 9$ одержимо, що при виконанні умови (62)

$$\sum_{k=1}^{5}|\gamma_k(y_0)| < \frac{212800}{26973n}q^{\sqrt{n}}\,\frac{1}{1-q^2} + \frac{140q^{n+\sqrt{n}}}{407n^2} + \frac{40q^{\sqrt{n}}}{9(1-q)} +$$

$$+\frac{q}{(1-q)^2}\min\left\{\frac{160}{27(n-\sqrt{n})}, \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\right\} + \frac{2q^{\sqrt{n}}}{1-q} <$$

$$< \frac{q^{\sqrt{n}}}{1-q}(0{,}877 + 0{,}0043 + 4{,}45 + 2) + \frac{q}{(1-q)^2}\min\left\{\frac{160}{27(n-\sqrt{n})}, \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\right\} <$$

$$< \frac{37}{5(1-q)}q^{\sqrt{n}} + \frac{q}{(1-q)^2}\min\left\{\frac{160}{27(n-\sqrt{n})}, \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\right\}.$$

Лему доведено.

5. Доведення теореми 2. Відповідно до теореми 5 для встановлення нерівностей (9) і (10) достатньо показати, що для довільних $h > 0$, $\beta \in \mathbb{R}$ і всіх номерів $n \geqslant n_h$ ядра $H_{h,\beta}(t)$ задовольняють умову $C_{y_0,2n}$, де y_0 — точка, в якій модуль функції $\Phi_{h,\beta,n}(\cdot) = (H_{h,\beta} * \varphi_n)(\cdot)$, $\varphi_n(t) = \operatorname{sign}\sin nt$, досягає найбільшого значення, тобто

$$|\Phi_{h,\beta,n}(y_0)| = |(H_{h,\beta} * \varphi_n)(y_0)| = \|H_{h,\beta} * \varphi_n\|_C.$$

Оскільки, як не важко переконатись,

$$\Phi_{h,\beta,n}(t) = (H_{h,\beta} * \varphi_n)(t) = \frac{4}{\pi}\sum_{\nu=0}^{\infty}\frac{1}{(2\nu+1)\operatorname{ch}((2\nu+1)nh)}\sin\left((2\nu+1)nt - \frac{\beta\pi}{2}\right),$$

то $\Phi_{h,\beta,n}(\cdot)$ періодична з періодом $2\pi/n$ диференційовна функція і така, що $\Phi_{h,\beta,n}(\cdot + \frac{\pi}{n}) = -\Phi_{h,\beta,n}(\cdot)$. Тому максимальне значення π/n-періодичної функції $|\Phi_{h,\beta,n}(\cdot)|$ на $[0, \frac{\pi}{n})$ досягається у точці $y_0 = y_0(n,h,\beta) = \frac{\theta_n\pi}{n}$, де θ_n — єдиний на $[0,1)$ корінь рівняння (15).

Згідно з лемою 2 роботи [17] для довільного $x \in \mathbb{R}$ і довільного $q \in (0,1)$

$$\mathcal{P}_q(x) > \left(\frac{1}{2} + \frac{2q}{(1+q^2)(1-q)}\right)\left(\frac{1-q}{1+q}\right)^{\frac{4}{1-q^2}}. \tag{99}$$

Тоді з леми 3 і нерівності (99) випливає, що при $n \geqslant 9$, $q = e^{-h}$, $k = \overline{1,2n}$, за умов (16) та (62) виконується нерівність

$$\mathcal{P}_q(t_k - y_0) + \sum_{m=1}^{5} \gamma_m(y_0) \operatorname{sign}\sin(ny_0 - \frac{\beta\pi}{2}) \geqslant 0. \tag{100}$$

В силу зображення (63), а також нерівностей (74) і (100) робимо висновок, що при $n \geqslant 9$ за умов (16) та (62) справедливе включення $H_{h,\beta} \in C_{y_0,2n}$. Залишається лише переконатись, що (62) випливає з (16).

У роботі [18] було показано, що нерівність (62) випливає з умови

$$\frac{43}{10(1-q)}q^{\sqrt{n}} + \frac{q}{(1-q)^2}\min\left\{\frac{160}{57(n-\sqrt{n})}, \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\right\} \leqslant$$

$$\leqslant \left(\frac{1}{2} + \frac{2q}{(1+q^2)(1-q)}\right)\left(\frac{1-q}{1+q}\right)^{\frac{4}{1-q^2}}. \tag{101}$$

При $q = e^{-h}$ безпосередньо переконуємося, що (16) $\Rightarrow$ (101), а отже (16) $\Rightarrow$ (62). Теорему доведено.

6. Доведення теореми 3. Із теорем 1 та 2, а також із співвідношення (7) випливає, що рівності (17) мають місце для усіх номерів $n \geqslant \max\{n_h^*, n_h\}$. Покажемо, що $n_h \geqslant n_h^*$. При $h \geqslant \ln\frac{10}{3}$ вказана нерівність очевидна, оскільки в цьому випадку $n_h^* = 1$. Тому залишається переконатись, що при $h \in (0, \ln\frac{10}{3})$ $n_h \geqslant n_h^* = n_h^{**}$.

Покладемо, як і раніше, $q = e^{-h}$. Тоді для доведення теореми достатньо показати, що при $q \in (\frac{3}{10}, 1)$ і $n \geqslant 9$ з нерівності

$$\frac{37}{5(1-q)}q^{\sqrt{n}} + \frac{q}{(1-q)^2}\min\left\{\frac{160}{27(n-\sqrt{n})}, \frac{8}{3n-7\sqrt{n}}\right\} \leqslant$$

$$\leqslant \left(\frac{1}{2} + \frac{2q}{(1+q^2)(1-q)}\right)\left(\frac{1-q}{1+q}\right)^{\frac{4}{1-q^2}} \tag{102}$$

випливає нерівність

$$(1-q)^2 \geqslant \frac{5+3q^2}{1-q^2}\frac{\left(\frac{1+q^2}{2}\right)^{2n}}{\sqrt{1-\left(\frac{1+q^2}{2}\right)^{2n}}} + (2+q^{2n})q^{2n}. \tag{103}$$

Як доведено в [17, с. 106] при $n \geqslant 9$ і $q \in (0,1)$ із умови (101) випливає нерівність

$$n > \frac{160q}{57(1-q)^2}\left(\frac{1+q}{1-q}\right)^3.$$

Оскільки

$$\frac{160q}{57(1-q)^2}\left(\frac{1+q}{1-q}\right)^3 > \frac{8q(1+q)}{3(1-q)^5}.$$

то, з урахуванням очевидної імплікації (102) $\Rightarrow$ (101), одержуємо, що з умови (102) при $n \geqslant 9$ і $q \in (0,1)$ випливає нерівність

$$n > \frac{8q(1+q)}{3(1-q)^5}. \tag{104}$$

Покажемо, що при $q \in (\frac{3}{10}, 1)$ із (104) випливає нерівність

$$n > \frac{5}{1-q^2}\ln\frac{2}{1-q}. \tag{105}$$

Розглянемо різницю

$$v(q) = \frac{8q(1+q)}{3(1-q)^5} - \frac{5}{1-q^2}\ln\frac{2}{1-q},\ q \in [\frac{3}{10}, 1). \tag{106}$$

Похідна цієї функції зростає і має вигляд

$$v'(q) = \frac{8(1+6q+3q^2)}{3(1-q)^6} - \frac{5}{(1+q)(1-q)^2}\left(\frac{2q}{1+q}\ln\frac{2}{1-q} + 1\right). \tag{107}$$

Із відомого розкладу (див., наприклад, [19, с. 58])

$$\ln t = \sum_{k=1}^{\infty}\frac{1}{k}\left(\frac{t-1}{t}\right)^k,\ t \geqslant \frac{1}{2}, \tag{108}$$

при $t = \frac{2}{1-q}$ можемо записати оцінку

$$\ln\frac{2}{1-q} = \sum_{k=1}^{\infty}\frac{1}{k}\left(\frac{1+q}{2}\right)^k < \sum_{k=1}^{\infty}\left(\frac{1+q}{2}\right)^k = \frac{1+q}{1-q}. \tag{109}$$

В силу (107) і (109) одержуємо

$$v'(q) > \frac{8(1+6q+3q^2)}{3(1-q)^6} - \frac{5}{(1-q)^3}.$$

Оскільки $v'(q)$ зростає і $v'(\frac{3}{10}) > 0$, то $v'(q) > 0$, $q \in [\frac{3}{10}, 1)$. Отже, $v(q)$ також зростає на проміжку $[\frac{3}{10}, 1)$, а тому

$$v(q) > v(\frac{3}{10}) > 0,\ q \in [\frac{3}{10}, 1). \tag{110}$$

Із (106) і (110) випливає, що при $q \in (\frac{3}{10}, 1)$ (104) $\Rightarrow$ (105).

Нарешті нам залишається довести імплікацію (105) $\Rightarrow$ (103).

Записавши ланцюжок очевидних співвідношень

$$5\ln\frac{2}{1-q} > \ln\frac{16}{(1-q)^5} > \ln\frac{\frac{2(5+3q^2)}{(1-q^2)(1-q)}+3}{(1-q)^2} > \ln\frac{\frac{5+3q^2}{1-q^2}\frac{2}{\sqrt{3(1-q^2)}}+3}{(1-q)^2}$$

і врахувавши нерівність

$$\ln\frac{2}{1+q^2} > \frac{1-q^2}{2},$$

яка безпосередньо випливає з розкладу (108) при $t=\frac{2}{1+q^2}$, з (105) отримуємо

$$n > \frac{1}{2\ln\frac{1+q^2}{2}}\ln\frac{\frac{5+3q^2}{1-q^2}\frac{2}{\sqrt{3(1-q^2)}}+3}{(1-q)^2}.$$

Остання нерівність рівносильна наступній нерівності

$$(1-q)^2 > \frac{5+3q^2}{1-q^2}\frac{\left(\frac{1+q^2}{2}\right)^{2n}}{\sqrt{1-\left(\frac{1+q^2}{2}\right)^2}} + 3\left(\frac{1+q^2}{2}\right)^{2n} \tag{111}$$

Оскільки $3\left(\frac{1+q^2}{2}\right)^{2n} > (2+q^{2n})q^{2n}$, то із (111) випливає (103). Таким чином

$$(102) \Rightarrow (104) \Rightarrow (105) \Rightarrow (103).$$

Теорему доведено.

7. Доведення теореми 4. Знайдемо двосторонні оцінки правої частини формули (17). Оскільки

$$\left|\sum_{\nu=1}^{\infty}\frac{2q^{(2\nu+1)n}}{(2\nu+1)(1+q^{2(2\nu+1)n})}\sin\left((2\nu+1)\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)\right| \leqslant$$

$$\leqslant \sum_{\nu=1}^{\infty}\frac{2q^{(2\nu+1)n}}{(2\nu+1)(1+q^{2(2\nu+1)n})} \leqslant \frac{2}{3(1+q^{2n})}\frac{q^{3n}}{1-q^{2n}},\ n\in\mathbb{N},$$

то, враховуючи (67), одержуємо для довільних $n\in\mathbb{N}$, $q\in(0,1)$ і $\beta\in\mathbb{R}$

$$\left|\sum_{\nu=0}^{\infty}\frac{2q^{(2\nu+1)n}}{(2\nu+1)(1+q^{2(2\nu+1)n})}\sin\left((2\nu+1)\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)\right| \geqslant$$

$$\geqslant \frac{2q^n}{1+q^{2n}} - \frac{2q^n}{1+q^{2n}}\left(1-|\sin(\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2})|\right) -$$

$$-\left|\sum_{\nu=1}^{\infty}\frac{2q^{(2\nu+1)n}}{(2\nu+1)(1+q^{2(2\nu+1)n})}\sin\left((2\nu+1)\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)\right| \geqslant$$

$$\geqslant \frac{2q^n}{1+q^{2n}}\left(1-\frac{7}{3}\frac{q^{2n}}{1-q^{2n}}\right), \tag{112}$$

$$\left|\sum_{\nu=0}^{\infty}\frac{2q^{(2\nu+1)n}}{(2\nu+1)(1+q^{2(2\nu+1)n})}\sin\left((2\nu+1)\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)\right|\leqslant$$

$$\leqslant \frac{2q^n}{1+q^{2n}}+\frac{2q^n}{1+q^{2n}}\left(1-|\sin(\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2})|\right)+$$

$$+\left|\sum_{\nu=1}^{\infty}\frac{2q^{(2\nu+1)n}}{(2\nu+1)(1+q^{2(2\nu+1)n})}\sin\left((2\nu+1)\theta_n\pi-\frac{\beta\pi}{2}\right)\right|\leqslant$$

$$\leqslant \frac{2q^n}{1+q^{2n}}\left(1+\frac{7}{3}\frac{q^{2n}}{1-q^{2n}}\right). \tag{113}$$

З теореми 3 та оцінок (112) і (113) випливає, що при $n \geqslant n_h$ виконується (18). Теорему доведено.

1. *Степанец А.И.* Методы теории приближений: В 2 ч. // Праці Інституту математики НАН України. Т. 40. — К.: Ин-т математики НАН Украины, 2002. — Ч. 1. — 427 с.

2. *Ахиезер Н.И.* Лекции по теории аппроксимации. — М.: Наука, 1965. — 408 с.

3. *Ахиезер Н.И.* О наилучшем приближении аналитических функций // ДАН. — 1938. — **18**, № 4–5. — С. 241–245.

4. *Никольский С.М.* Приближения функций тригонометрическими полиномами в среднем // Изв. АН СССР, сер. матем. — 1946. — **10**. — С. 207–256.

5. *Сердюк А.С.* Про найкраще наближення на класах згорток періодичних функцій // Теорія наближення функцій та суміжні питання / Праці Інституту математики НАН України. Т. 35. — К. : Ін-т математики НАН України, 2002. — С. 172–194.

6. *Тихомиров В.М.* Поперечники множеств в функциональных пространствах и теория наилучших приближений // Успехи матем. наук. — 1960. — **15**, № 3. — С. 81–120.

7. *Тихомиров В.М.* Некоторые вопросы теории приближений. — М. : Изд-во МГУ, 1976. — 304 с.

8. *Forst W.* Uber die Breite von Klassen holomorpher periodischer Funktionen // J. Approx. Theory. — 1977. — **19**, № 4. — P. 325–331.

9. *Pinkus A.* On n-widths of periodic functions // J. Analyse Math. — 1979. — **35**. — P. 209–235.

10. *Pinkus A.* n-widths in approximation theory. — Springer-Verlag. — 1985. — 291 p.

11. *Кушпель А.К.* Вопросы оптимального приближения функциональных классов: Дис. ... д-ра физ.-мат. наук. — К., 1988. — 283 с.

12. *Степанец А.И., Сердюк А.С.* Оценки снизу поперечников классов сверток периодических функций в метриках C и L // Укр. мат. журн. — 1995. — **47**, № 8. — С. 1112–1121.

13. *Кушпель А.К.* Точные оценки поперечников классов сверток // Изв. АН СССР. Сер. мат. — 1988. — **52**, № 6. — С. 1305–1322.

14. *Кушпель А.К.* Оценки поперечников классов сверток в пространствах C и L // Укр. мат. журн. — 1989. — **41**, № 8. — С. 1070–1076.

15. *Сердюк А.С.* Оцінки поперечників та найкращих наближень класів згорток періодичних функцій // Ряди Фур'є: теорія і застосування / Праці Інституту математики НАН України. Т. 20. — К. : Ін-т математики НАН України, 1998. — С. 286–299.

16. *Сердюк А.С.* Поперечники та найкращі наближення класів згорток періодичних функцій // Укр. мат. журн. — 1999. — **51**, № 5. — С. 674–687.

17. *Serdyuk A.S., Bodenchuk V.V.* Exact values of Kolmogorov widths of classes of Poisson integrals // Journal of Approximation Theory. — 2013. — **173**, № 9. — P. 89–109.

18. *Сердюк А.С., Боденчук В.В.* Оцінки знизу колмогоровських поперечників класів інтегралів Пуассона // Теорія наближення функцій та суміжні питання: Зб. праць Ін-ту математики НАН України. — К.: Ін-т математики НАН України, 2013. — **10**, № 1. — С.204–222.

19. *Градштейн И.С. Рыжик И.М.* Таблицы интегралов, сумм, рядов и произведений (4-е издание). — М. : Наука, 1963. — 1100 с.